

Grace Machel

Híres és hírhedt afrikai elnökfeleségek

Írta: Bagi Judit

EGY GHÁNAI közmondás úgy tartja, hogy a nő egy virág a kertben, a férfi pedig a kerítés körülötte, amely védi őt. Ősi afrikai hagyományok szerint a nő nem más, mint a családot összetartó tűz. Néhány régi kultúrában a gyengébbik nem feladata volt például a spirituális élet gyakorlása, mely a gyógyulást, szerencsét és sikeres harcért szóló imákat foglalta magába. Ezen szokások és tradíciók egy része még a 21. századi Afrikában is fellelhető, viszont mára a „modern nő” fogalma is meghatározó szerepet tölt be a kontinensen. Hogy mi az eltérés egy mai európai és afrikai nő között, azt nehéz lenne pontosan megfogalmazni, hiszen hatalmas kulturális különbségeket fedezhetünk fel a kontinenseken belül is. A különbség egy ponton viszont biztosan kimutatható: a nők és férfiak kapcsolatában. Hogy e kijelentést alátámasszuk, nem szükséges bonyolult statisztikai adatokat elemeznünk, elegendő csupán a számos afrikai országban legális többnejűség egyszerű kérdéskörét körüljárjunk. A média gyakran számol be tucatnyi feleséget eltartó, többszörö-

sen elvált vagy éppen számtalanszor hűtlen afrikai politikusokról és elnökökről. De hogy ezt a másik oldal miként éli meg, azaz milyen egy elnökfeleség élete, arról már sokkal kevesebb információ áll rendelkezésünkre. Az alábbiakban három ismert afrikai politikus elnökfeleségeit mutatjuk be. Van közöttük híres és hírhedt, rekorder, hűtlen férjfaló és sajnos akadnak férjeik kegyetlenkedéseit elszenvedő nők is.

Azt szokták mondani a nyugati világban, hogy egy szakmájában sikeres férfi mögött mindig biztos és kiegyensúlyozott családi háttér áll. Viszont hogy ez miként működik egy ősi, afrikai tradíciókhoz hű, poligámiában élő férfinál, arról nagyon keveset halunk. Ha logikusan átgondoljuk a kérdést, kijelenthetjük, hogy egy több tucat főből álló család harmonikus együttélésére nem sok esély van, és hogy milyen formában jelenik meg ebben a nő szerepe, arról jól árulkodik Kay Amin, az egykori rettegett ugandai elnök, Idi Amin máig tisztázatlan körülmények között elhunyt feleségének szomorú története. A tragikus sztori nemrégiben mozivászonra is került

(Az utolsó skót király), sokan csak a megdöbbentő képsorok láttán gondolkodtak el az afrikai nők helyzetén. A 2003-ban elhunyt Idi Aminról köztudott volt, hogy átgondolatlan döntéseinek következtében több százezer ugandai állampolgár vesztette életét. Azt viszont nem sokan feltételezték, hogy a hozzá közel állókkal sem bánt kesztyűs kézzel.

Az ugandai diktátor a Makerere Egyetemen ismerte meg a gyönyörű és intelligens Kay-t, és nem sokkal később feleségül is vette. Az ifjú arát – mint ahogy Amin többi feleségét is – rendkívül érzékenyen érintették nőcsábász férjének gyakori távollétei és idegen nőkkel folytatott kicsapongásai. Kay minden idejét az elnöki palotában volt kénytelen eltölteni, ez viszont korántsem elégítette ki a fiatal lány igényeit. Hogy színt vigyen az életébe, egy magánorvost fogadott fel a fiatal és jóképű Peter Mbalu-Mukasa személyében. A két lélek hamarosan egymásra talált, szerelem szövődött kettejük között, Kay pedig nem sokkal később áldott állapotba került.

Amin 1974 októberében bejelentette, hogy elvállalja Malyamu, Nora és Kay nevű feleségeitől. Egy nappal azelőtt, hogy a nemzeti rádió közhírré tette a házasságok felbontását, a feleségek titkos összejövetelt tartottak, melyen szeretőik is részt vettek. Úgy gondolták, hogy így tudják legegyszerűbben kimutatni diktátor férjük iránt érzett ellenszenvüket. A rejtkehelyen tartott ünneplésről tudomást szereztek Amin testőrei, és azonnal értesítették a diktátort. A dolog pikantériája, hogy Amin ugyanabban az időpontban éppen „idegen” hölgyek társaságában mulatta idejét. Az ugandai vezér a hír hallatán mindhárom feleségét felhívta és arra utasította őket, hogy fejezzék be a borgőzös mulatságot. A már ittas állapotban lévő hölgyek Amin intelmeire a következőt válaszolták: „Tartsd meg a kedvenc feleséged, Medinát és menj a pokolba!” Az ugandai rádió másnap külön kiadásban tudósított Amin

válási procedúrájáról, a nárcisztikus diktátor pedig nem hagyhatta bosszú nélkül volt feleségei kihágásait. Aljas tervet eszelt ki hát ellenük. Malyamu hamarosan súlyos lábtörést szenvedett egy autóbaleset következtében, melyet valószínűleg a kegyetlen diktátor testőrei okoztak. Mikor Amin tudomást szerzett az esetről, az első kérdése az volt, hogy meghalt-e Malyamu. Mindenki számára világossá vált, hogy a diktátor legszívesebben holtan látná volt feleségét. Malyamu a három hónapig tartó lábadozás és rehabilitáció után elhagyta Ugandát és Londonba költözött.

Amin még kegyetlenebbül bánt el kedvencével, Kay-jel, ugyanis a pletykákból rájött volt felesége eltitkolt szerelmi viszonyára. Exnejét első felindulásból illegális lőszer és fegyvertartás miatt börtönbe záratta. A vádak természetesen hamisak voltak, a megrendezett bűncelekmény hátterében ismét Amin emberei álltak. Kay-t nem sokkal később óvadék ellenében szabadlábra helyezték, a hölgy élete mégis drámai fordulatot vett. Szabadulása után nem sokkal az egykori elnökfeleséget döbbenetes körülmények között holtan találták, kezeit és lábait levágták. Szeretője pár nappal később altató túladagolás következtében elhunyt, lakásában elkábított családjának többi tagja viszont életben maradt.

Idi Amin második felesége halálának körülményei a mai napig nem tisztázottak. A szakértők két lehetséges alternatívát emlegetnek. Az egyik teória szerint, miután Kay a szeretőjével, Dr. Mbalu-Mukasával elhagyta az elnöki palotát, Amin emberei a nyomukba eredtek és elrabolták őket. Az orvost és családját különböző drogokkal elkábították, Kayt pedig megölték és testét brutális módon feldarabolták. A másik feltételezés már valószínűbbnek tűnik ugyan, az állítólagos bűntárs, Mukasa asszisztense mégis tagadja a történet valóságtartalmát. E verzió szerint a kétségbeesett doktor asszisztensének segítségével sikertelen abortuszt hajtott végre Kayen, ennek következtében a nő szerencsétlen módon elvérzett. Hogy a végzetes hiba ki ne tudódjon, a két férfi feldarabolta Kay testét, a torzót pedig a kampalmai kórházban rejtették el. Mbalu-Mukasa ezután hazament és hogy családja tagjai ne vegyék észre zavarodott viselkedését, altatóval elkábította őket. A doktor ezután visszasietett a kórházba és hazavitte szeretője testrészait. Úgy tervezte, hogy elássa a „bizonyítékot” és másnap reggel sebtében elhagyja az országot. Elképzelése azonban kudarcba fulladt, mert ráébredt szörnyű tetteire. Nem bírta elviselni a Kay elvesztése miatt érzett fájdalmát és magas dózisu altatót vette be. Másnap kora reggel szomszédjai találtak rá és kórházba szállították az eszméletlen férfit, ahol már nem tudtak rajta segíteni. Mbalu-Mukasa

családja semmire sem emlékezett a történelemből, asszisztense pedig soha többé nem került elő.

Kay Amin szomorú történetével szöges ellentétben áll a volt dél-afrikai elnök, Nelson Mandela ex- és jelenlegi feleségeinek életútja. A szabadság szimbólumaként is emlegetett elnök még kezdő ügyvédként ismertte meg első feleségét. Evelyn Ntoko Mase és az akkoriban az apartheid-ellenes ügyvédként tevékenykedő, forradalmi eszméket dicsőítő fiatal férfi találkozására Johannesburgban került sor. Nem sokkal később megesküdtek, házasságukból két fiú, Madiba Thembekile (1946) és Makgato Lewanika (1950), illetve két lány született. Első lányuk Makaziwe (1947) kilenc hónapos korában életét veszítette, második lányukat (1953) így szintén e névre keresztelték, kifejezve ezzel elhunyt gyermekük iránti tiszteletüket. Evelyn és Nelson útjai 1957-ben, tizenhárom évnyi házasság után váltak külön. Válásukat Mandela folyamatos távolléte, túlzott politikai szerepvállalása, valamint Evelyn vallási meggyőződése okozta, az aszszony ugyanis a Jehova tanúi vallási felekezet tagjaként politikailag semleges nézeteket vallott. A felekezet lelkes tagjaként úgy vélte, hogy politikai hűséggel kizárólag Isten és az ő eljövendő királysága felé tartozik, ezért a Jehova tanúi kötelesek tartózkodni bármilyen politikai szerepvállalástól. Mandela személyes tragédiája, hogy első gyermekük, Madiba Thembekile 1969-ben – Mandela Robben Island-i raboskodása idején – autóbalesetben életét veszítette. Evelyn Mase 2004-ben, 82 éves korában hunyt el.

Mandela még válása évében ismertte meg Winnie-t, egy szociális munkásként tevékenykedő fiatal hölgyet, akivel egy évvel később házasságot is kötött. A második ara tökéletes ellentéte volt Mandela előző feleségének. Winnie Mandela az egyik leghíresebb elnökfeleségként vonult be a történelembe, úgy is hívták Dél-Afrikában, hogy a Nem-

Grace Machel és Winnie Mandela

Forrás: <http://www.thestar.com/article/834594--happy-92nd-birthday-nelson-mandela>

Mandela és Grace Machel

Forrás: http://news.bbc.co.uk/1/1/cbbnews/bil/newsid_8800000/newsid_8809100/8809145.stm

zet Anyja. Winnie rendkívül ellentmondásos figura volt, mindig határozottan kiállt a véleménye mellett, éppen ezért élete során rengeteg ellenséget szerzett, szinte észre sem vette, ha valakit vérig sértett. Politikai szerepvállalása miatt többször ült rövidebb ideig börtönben, először 1958-ban, majd 1962-ben és 1967-ben azért, mert a tiltás ellenére meglátogatta férjét a börtönben. 1976-ban fél éves elzárást kapott, mert a johannesburgi Soweto szegénynegyedben felkelést robbantott ki. A hölgy lázadó magatartása Mandela Robben Island-i raboskodásának idején is megmutatkozott. A dél-afrikai szabadságharcos 1963-tól 1990-ig tartó börtönbüntetéssel Winnie az Orange Free State-beli Brandfort városában élt szoros őrizet alatt. 1969-ben viszont, hogy szolidaritást vállaljon férjével, tizennyolc hónapot töltött a pretoriai központi börtönben, majd számos alkalommal ellátogatott Johannesburgba, ahol mindannyiszor letartóztatták és néhány napra fog-

Winnie Mandela

Forrás: <http://entertainmenttrundown.com/24169/winnie-mandela-upset-over-movie-starring-jennifer-hudson/>

dába zárták. Nem meglepő tehát, hogy a nyolcvanas és kilencvenes évek során Winnie Mandela a hazai és nemzetközi sajtó középpontjába került. Ám a nagy média nyilvánosság inkább hátrányokkal járt a börtönbüntetését töltő Mandelának, mivel felesége kihívóan, a legfrissebb divatnak megfelelően öltözködött, ami a nyomorgó tömegek szemében visszatetszőnek tűnt és gyakran meggondolatlanul, szabadszájú stílusban nyilatkozott. Rádásul létrehozott egy fiatal fiúkból álló „szabadcsapatot”, melyet Mandela Futballcsapatának neveztek. A társaság amolyan személyi testőrségként működött és félreállított mindenkit, aki Winnie céljait veszélyeztette. Pletykák terjedtek arról is, hogy az asszony részben felelős egy 14 éves kisfiú rejtélyes haláláért, azonban Mandela mindannyiszor kiállt neje ártatlansága mellett és javarészt ennek is köszönhető, hogy Winnie pénzbüntetéssel megúszta ezt az esetet is. A rengeteg botrány következtében Winnie-t nem hívták meg az elnöki beiktatási ceremóniára sem. Végül Mandela bizalmasa, Thabo Mbeki intézte el, hogy a leendő elnökne helyet foglalhasson a meghívottak között.

Mandela szabadulását követően azonban nem sokkal véget ért a 38 évig tartó házasság. Kiderült, hogy Winnie hűtlen volt életfogytiglani börtönbüntetését töltő férjéhez, bebizonyosodott ugyanis, hogy egyik testőrével összeszúrta a levet. A pár ekkor még csak külön költözött, 1996 márciusában viszont törvényes keretek között is kimondták válásukat. A magabiztos asszonyt cseppet sem rázta meg magánéletének zátonyra futása, a Madikizela-Mandela ne-

vet viselő Winnie ugyanis komoly erővel kezdte meg a válás után szakmai karrierjének építését. A munkának hamar beérett a gyümölcse, hiszen az első szabadon választott kormány kulturális-miniszterhelyettesévé nevezték ki. Az ex-elnökfeleség karrierjének felívelése azonban nem tartott sokáig, mert tizenegy hónappal később korrupcióval vádolták meg, így kénytelen volt megválni kormányzati tisztségétől. Az Afrikai Nemzeti Kongresszus (ANC) köreiben viszont továbbra sem csökkent népszerűsége, így 1993-ban és 1997-ben is az ANC Női Ligájának (ANC Women's League) – melynek már 1975 óta tagja volt – elnökévé választották. Madikizela-Mandela még az ANC biztos támogatásának tudatában sem tudott tiszta eszközökkel dolgozni, szakmai pályafutá-

sa 2003-ban újabb drámai fordulatot vett. A Női Liga elnök asszonyát csalással és lopással vádolták meg, majd öt év letöltendő börtönbüntetésre ítélték. A döntéshozatalt követően Winnie minden politikai tisztségéről lemondott, majd azzal védekezett, hogy a bűncselekményt nem saját érdekből követte el, hanem a párt javára. Végül a pretoriai legfelsőbb bíróság három év hat hónap felfüggesztett börtönbüntetésre ítélte Mandela volt feleségét. Kudarcai és sötét múltja ellenére Madikizela-Mandela a mai napig sem fogta vissza provokatív megnyilvánulásait. Egy 2010 márciusában készült interjúban ugyanis exférjéről a következőket mondta: „ő nem több mint egy pénznyelő alapítvány, amely becsapta a feketéket”. Az interjú természetesen óriási visszhangot váltott ki a médiában. Winnie Mandela erre csak annyit mondott, hogy a vele készített interjú nem több holmi „koholmánynál”.

A torontói MusicaNoir elnevezésű művészeti egyesület 2007-ben egy a Winnie Mandela élettörténetén alapuló operát mutatott be Winnie szenvedélye (The Passion of Winnie) címmel. Az élet furcsa firtora viszont, hogy Winnie Mandela nem tudott részt venni a darab bemutatóján, kanadai vízumkérelmét ugyanis elutasították. 2010-ben egyébként egy Darrell J. Roodt által rendezett, Winnie életéről szóló film is bemutatásra kerül a mozivászonon, Winnie Mandela: A Life (Egy élet) címmel.

Mandela hölgyekkel kapcsolatos pályafutása viszont korántsem ért véget a kalandos életű Winnienél. Az egykori szabadságharcos jelenlegi felesége sem mondható éppen átlagos nőnek, Grace Machel

*Politikusfeleségek (jobbról a második Jacob Zuma neje)
Forrás: <http://www.mirror.co.uk/news/top-stories/2009/07/09/leader-s-wives-115875-21505808/>*

ugyanis egyvalamiben rekordernek számít. Ő az egyetlen nő a világon, aki két különböző nemzet elnökével is összeházasodott. Grace a Mozambikban található Gaza tartományban látta meg a napvilágot 1945-ben. Egyetemi tanulmányait Lisszabonban végezte, majd 1973-ban visszatért Afrikába. Ekkor csatlakozott a Mozambiki Liberális Front-hoz (Mozambican Liberation Front), és tanárként kezdett dolgozni, az ország 1975-ös függetlenségét követően pedig oktatási és kulturális miniszterré nevezték ki. Ugyanebben az évben kötött házasságot Samora Machel mozambiki elnökkel, aki 1986-ban egy máig tisztázatlan körülmények között történt repülőgép-szerencsétlenségben veszítette életét. A hölgy azóta számos tudományos díj és elismerés birtokosa, legtöbben mégis a Nelson Mandelával kötött házassága miatt ismerik világszerte. Az akkor még Dél-Afrika elnöki tisztségét betöltő Mandela a 80. születésnapján vette el Machel. Egyes híreszte-

lések szerint Mandela óriási díjat volt köteles fizetni, hogy az ex-mozambiki elnökfeleség iránt érzett szerelme beteljesüljön.

Mint ahogy azt az ex-dél-afrikai elnök példájának okán is látjuk, házasodni és elválni sohasem késő. Akadnak viszont olyan férfiak, akik ezt az ősi zulu tradíciókhoz híven, azaz a poligámia keretei között teszik. Hasonlóan járt el Dél-Afrika jelenlegi elnöke, Jacob Zuma is. A 67 éves politikus ez év januárjában vette el harmadik feleségét, majd eljegyzett egy negyediket, aki már egy hároméves gyermek anyja. Január végén derült ki az is, hogy Zuma újra apa lett, habár az öröm nem volt botrányoktól mentes, hiszen a kicsi volt az elnök huszadik gyermeke.

Jacob Zuma első feleségét, Gertrude Sizakele Khumalot 1959-ben ismerte meg, majd nem sokkal később házasságot is kötött vele. Gertrude a KwaZulu-Natal tartománybeli Nkandlában él,

gyermekük nem született. Zuma második felesége, Nkosazana Dlamini-Zuma már öt gyermekkel ajándékozta meg férjét: Msholozhi 1982-ben, Gugulethu 1987-ben, Thuli 1988-ban, Thuthu pedig 1988-ban született, kapcsolatuk 1998 júniusában mégis válással végződött. A hölgy egyébként jelentős politikai szerepvállalással büszkélkedhet: 1994 és 1999 között ő volt a Dél-afrikai Köztársaság egészségügyi minisztere, 1999-től 2009-ig pedig a külügyminiszteri tisztséget töltötte be. Exférje elnök ciklusa, azaz 2009 májusa óta Nkosazana Dlamini belügyminiszterként tevékenykedik. Zuma második felesége egyetemi tanulmányait a Zulilandi Egyetemen kezdte, ahol botanikus, majd zoológus alapképzésben részesült. Az alapidiploma megszerzése után Nkosazana a Natali Egyetem orvostanhallgatójaként folytatta tanulmányait. A nő már az 1970-es évek elejétől aktív szerepet vállalt az ANC titkosan működő, majd az apartheid-rendszer ide-

jén betöltött szervezeteiben. A legális keretek között működő Dél-afrikai Hallgatók Egyesületének (South African Students Organisation) 1976-ban lett az elnöke. Ugyanebben az évben Nkosazana az ANC-s szerepvállalása miatt száműzték Dél-Afrikából, egyetemi tanulmányait így az angliai Bristol-i Egyetemen volt kénytelen befejezni. A diploma megszerzését követően a hölgy egy svájzföldi kórházban kezdett orvosként dolgozni. Ez a hely különleges szerepet töltött be az életében, hiszen itt találkozott jövőbeni férjével, Jacob Zumával. Később, 1985-ben Nkosazana még visszatért Nagy-Britanniába és a Liverpooi Egyetemen trópusi betegségek gyógyítása témakörben szerzett diplomát. A képzés végét követően az ANC Helyi Egészségügyi Bizottságának (Regional Health Committee) dolgozott. Kiemelkedő teljesítménye miatt a kilencvenes években a Natali- és a Bristol-i Egyetem is díszdoktorává avatta Dlamini-Zumat.

Az elnök következő felesége Kate Mantsho korántsem bizonyult olyan eszes és bátor nőnek, mint Nkosazana Dlamini. A gyermekek számát illetően túlhaladta ugyan a második feleséget, hiszen hat gyermeket szült a dél-afrikai vezetőnek, kitartása és talpraesettsége mégsem volt Zuma előző kedveséhez méltó. Kate Mantsho lelkileg rendkívül labilis

Tobeka Mad és Jacob Zuma

Forrás: <http://www.urbanchristiannews.com/ucn/2010/01/jacob-zuma-to-wed-tobeka-madiba-south-africas-third-first-lady.html>

személyiség volt, nem tudta elviselni a botrányhős férje által rá neheztelő nyomást, így 2000-ben véget vetett életének. Mielőtt Kate Mantsho Zuma begyógyszerezte magát, egy búcsúlevelet hagyott hátra, melyben a következőket üzent férjének: „Remélem, igaz a mondás, hogy egyszer újra találkozunk, de azt is remélem, hogy nem férj és feleség szerepében látjuk majd viszont egymást, hiszen a férjemmel eltöltött 24 év ugyanis maga volt a pokol!”

Zumát nem törte meg felesége elvesztése és továbbra sem ténlenkedett a női kegyek elnyerését illetően. Dél-Afrika elnöke az elmúlt két évben két új feleségre is szert tett. Nompumelelo Ntulit 2008-ban, Thobeka Stacie Madibat pedig 2010-ben vette feleségül. Az idén januárban megrendezett esküvő az ősi zulu tradíciók szerint zaj-

Jacob Zuma és felesége az Obama házaspárnál
(Forrás: <http://africasacountry.com/tag/jacob-zuma/page/2/>)

lott. A dél-afrikaiak többsége úgy gondolja, hogy egy elnöknek példát kellene mutatnia népe számára, viszont egyre nagyobb számban vélik úgy, hogy Zuma saját magán kívül országa polgárait is lejárhatja. Egy angliai bulvárlap például „szex-függő bigott” és „gonosz bohóc” megnevezéssel illette a dél-afrikai elnököt. Házasságon kívül született gyermekével kapcsolatban az ANC szóvivője, Jackson Mthembu feldúltan a következőket nyilatkozta: „Miért van az, hogy két felnőtt ember közti kapcsolat ekkora visszhangot vált ki? Miért kerülhet ez a hír egyáltalán a címlapokra? Miért kéne, hogy a nemzet segíelje magát? Az elnök egyik vádpontban sem bűnös, és a dél-afrikai alkotmányt sem sértette meg!”

Ezek után jogosan tehetjük fel a kérdést, hogy ki is pontosan a Dél-afrikai Köztársaság jelenlegi first lady-je. A felvetésre természetesen nem adható egyértelmű válasz. Mint ahogy arra sem létezik kézenfekvő felelet, hogy miért ilyen különbözőek Afrika híres elnököfeleségei. Bizonyos viszont, hogy nem könnyű feladat egy híres és gyakran botrányoktól hangos afrikai politikai életben harmóniát teremteni és e mellett saját karrierjét is befutni. A volt és jelenlegi elnököfeleségek élettörténetei egyaránt mutatnak számunkra jó és rossz példát, és hogy a jövőbeli hitvesek melyik csoportot gazdagítják, az első sorban rajtuk múlik majd. ☀

Források

<http://www.afrikaworld.net/afrel/atr-women.htm>
<http://socyberty.com/crime/who-killed-the-ugandan-second-lady-kay-amin/>
http://en.wikipedia.org/wiki/Idi_Amin
[http://en.wikipedia.org/wiki/The_Last_King_of_Scotland_\(film\)](http://en.wikipedia.org/wiki/The_Last_King_of_Scotland_(film))
<http://kay-amin.blogspot.com/>
<http://www.moreorless.au.com/killers/amin.html>
<http://www.ugandamission.net/aboutug/articles/amin/amin1.html>
<http://allafrica.com/stories/200706180593.html>
http://en.wikipedia.org/wiki/Winnie_Madikizela-Mandela
<http://www.sahistory.org.za/pages/people/bios/mandela-w.htm>
http://www.essortment.com/all/biographywinnie_rbm.htm
<http://www.thisislondon.co.uk/standard/article-23812947-how-nelson-mandela-betrayed-us-says-ex-wife-winnie.do>
http://www.answerbag.com/q_view/509975
http://www.answerbag.com/q_view/986434
<http://webcache.googleusercontent.com/search?q=cache:7HTFXGipIX4j:www.theherald.co.za/article.aspx%3Fid%3D416497+Gertrude+Sizakele+Khumal&cd=1&chl=hu&ct=clnk&gl=hu&client=firefox-a>
http://en.wikipedia.org/wiki/Nkosazana_Dlamini-Zuma
<http://www.afrik-news.com/article15631.html>
http://en.wikipedia.org/wiki/Jacob_Zuma
<http://www.southafrica.to/people/Quotes/JacobZuma/JacobZuma.htm>
http://www.videkize.hu/aktualis/keves_a_ket_felesege
<http://www.origo.hu/nagyvilag/20100104-jacob-zuma-delafrikai-elnok-otodszor-hazasodik-harom-felesege-lesz.html>
http://kitekinto.hu/afrika/2010/04/16/mar_husz_gyermeke_van_a_del-afrikai_elnoknek/